

כוחות באדם גשחך האנושות

פרוייקט 30% בתנ"ך

קנאה ואתווה

שיאלו רוסיני

בחרתי לעסוק במתח בין קנאה, חמלה ואחוה. הכוחות הללו באים לידי ביטוי בסיפור קין והבל ובסיפור מגילת רות.

סיפור קין והבל, בראשית ד'

קין והבל היו שני אחים. שניהם הביאו מנחה ל-ה'. ה' אהב את המתנה של הבל, אבל את של קין לא אהב, לא לקח אותה והדבר הביך את קין.

וַיְהִי, מִקֶּץ יָמִים; וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרֵי הָאֲדָמָה, מִנְחָה-- לַיהוָה. וְהָבֵל הֵבִיא גַם-הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ, וּמִחֻלְבֵּהוּן; וַיִּשַׁע יְהוָה, אֶל-הָבֵל וְאֶל-מִנְחָתוֹ. וְאֶל-קַיִן וְאֶל-מִנְחָתוֹ, לֹא שָׁעָה; וַיַּחַר לְקַיִן מְאֹד, וַיִּפְּלוּ פָּנָיו. (בראשית, ד', ג'-ה')

ה' אהב את המתנה של הבל מכיוון שהבל נתן לו את המתנה הכי טובה שהיה יכול (מבכורות צאנו), בזמן שקין הביא מתנה חסרת חשיבות ופשוטה. קין נפגע מכך שה' לא לקח את מתנתו. הוא הושפל, ולקח ללב את פגיעתו. בעקבות הפגיעה והעלבון, קין הרגיש קנאה כלפי הבל.

ה' רואה את פגיעתו של קין, ומדבר איתו. **"הֲלוֹא אִם-תֵּיטִיב, שְׂאֵת, וְאִם לֹא תֵיטִיב, לִפְתַּח חַטָּאת רִבֵּץ;" (בראשית, ד', ז')**. ה' אומר לקין: תהיה טוב, כי מי שטוב - טוב לו, ה' מוסיף: אל תחטא, אני רואה שאתה קרוב לחטא. למרות אזהרתו של ה', קין הורג את הבל. קין הוא האח הבכור, לכן ציפה להיות יותר מוצלח מאחיו הקטן הבל, לאחר הכשלוך בנתינת המנחה ל-ה' הוא הבין שהבל יותר טוב ממנו. כשהבין זאת היה קשה לו לשלוט בעצמו, והרג את הבל.

ה' שואל את קין איפה אחיו הבל, קין משקר ואומר שהוא לא יודע איפה הוא ואז ה' אומר שהדם של אחיו צועק לו מן האדמה אז שלא ינסה לשקר, **"וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן, אֵי הָבֵל אַחִיד; וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי, הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי. וַיֹּאמֶר, מָה עָשִׂית; קוֹל דְּמֵי אַחִיד, צֹעֲקִים אֵלַי מִן-הָאֲדָמָה."** (בראשית, ד', ט'-י')

ה' מעניש את קין: מקולל תהיה, האדמה לא תתן לך יבול, ותנדוד לכל החיים. קין מקבל את העונש, ועונה ל-ה': אני אנדוד, והאדמה לא תתן יבול, אבל לכל מקום שאני אלך ינסו לרצוח אותי. ה' מקשיב לקין מסמן אותו ב"אות קין", שמסמל במקביל את העובדה שקין הוא הרצח הראשון, וגם את האיסור לפגוע בו.

קנאה יכולה להכניס מחשבות רעילות למוח שלך. אתה עלול לעשות דברים שבחיים לא חלמת לעשות. הקנאה יכולה לגרום לך להרוס לעצמך ולסובבים אותך את החיים. אתה יכול לשנוא את עצמך בגלל קנאה. קנאה יכולה להוביל להרס עצמי, שאם לא מצליחים לשלוט בו יכול להדרדר להרס כללי שלך ושל הסביבה.

קין נתן להרס העצמי לכבוש אותו. קין עשה דברים שלא ציפה לעשות מעולם. קין נתן לקנאה להפוך מהרס עצמי להרס כללי. קין רצח את אחיו, שבר להורים שלו את הלב, הפך לרוצח הראשון אי פעם וקולל בגלל קנאה. הפשע של קין לא היה שווה את מה שקרה לו אחר כך. אם הוא לא היה עושה את כל מה שהקנאה גרמה לו לעשות הוא לא היה מקבל עונש, אחיו היה חי והמשפחה שלו הייתה שלמה.

ההפך מקנאה בשבילי זה חמלה, חמלה היא רגש המבטא תחושה של השתתפות בסבל, המלווה לרוב ברצון להקל או להפחית מן הסבל של האחר; ביטוי של טובלב מיוחד כלפי הסובל. חמלה נובעת מתוך אמפתיה ומאופיינת בדרך כלל במעשים שבהם האדם החש חמלה מנסה לסייע לאלה אשר כלפיהם הוא חש רגש זה. (ויקיפדיה) אני מזדהה עם ההשתתפות בסבל וטוב הלב. כשאני רוצה לעזור למישהו אחר, לא אכפת לי מהשפע שלו ואני לא מקנאה בו. אני לא מעוניינת במשהו בשביל עצמי, אלא בלעזור לו ולתמוך בו.

אחוה היא רגש ידידות חזק המבטא קרבה רבה דמוית קשר משפחתי (ויקיפדיה). מבחינתי כשאתה אוהב מישהו ממש, לא בקטע רומנטי, אלא חברות חזקה- הוא הופך למשפחה. זו אחווה.

במגילת רות מספרים לנו על משפחתה של נעמי. הם מגיעים למואב, הבנים ובעלה מתים, נעמי רוצה לחזור לארץ ישראל ואומרת לכלות שלה להשאר במואב. רות לא מוכנה לעזוב את נעמי ואומרת לה: "דם שלך דם שלי, אלוהים שלך אלוהים שלי, ואני לא אעזוב אותך."

"וַתֹּאמֶר רות אֶל־תַּפְגְּעֵי־בִי לְעִזְבֶּךָ לְשׁוֹב מֵאֲחֵרֶיךָ כִּי אֶל־אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלַי וּבְאִשֶׁר תִּלְיִנִי אֵלַיִן עִמָּךְ עִמִּי וְאֶל־ה' אֱלֹהֶיךָ אֵלֹהֵי: (יז) בְּאִשֶׁר תִּמּוֹתִי אָמוֹת וְשֵׁם אֶקְבֹּר כֹּה יַעֲשֶׂה יְהוָה לִי וְכֹה יִסִּיף כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֶךָ: " (מגילת רות, ט"ז-י"ז)

רות בוחרת להישאר עם נעמי כי היא מרגישה חמלה כלפיה, וגם בזכות הקשר במיוחד שנוצר ביניהן.

החיבור בין רות לנעמי מאוד מיוחד. אני חושבת ששתיהן פועלות גם מתוך אחווה וגם מתוך חמלה. אני מזדהה עם התחושות הללו. אם היה לי חיבור כזה עם מישהו, גם אני לא הייתי משאירה אותו לבד. אני גם אוהבת אותו ואני לא רוצה שהוא ישאר לבד, גם כי אני מרחמת עליו.

רות הלכה עם נעמי, הן הגיעו לארץ ישראל, ראו את בועז והבינו שבועז סוג של משפחה. נעמי אמרה לרות לכי אליו תהיי לו לאישה והוא ייטב לך.

(א) וַתֹּאמֶר לָהּ נְעָמִי חֲמוֹתָהּ: בְּתִי, הֲלֹא אֶבְקֶשְׁלֶךָ מְנוּחַ, אֲשֶׁר יִיטַב־לֶךָ. (מגילת רות, ג', א')

יש פה עוד גילוי של אחווה בין נעמי לרות. נעמי אומרת לרות שהיא רוצה שיהיה לה בעל ושיהיו לה חיים טובים. אנו מבינים שהכוונות של נעמי טהורות. היא מונעת רק מהרצון שיהיה לרות טוב בחיים.

קנאה הייתה חלק מאוד קטן בילדות שלי, כשהייתי קטנה קינאתי באחותי שהיה לה אייפון 4 ולי לא היה.

היום אני לא מרגישה קנאה. לא אכפת לי ממה שיש לאנשים אחרים ולי אין, לא אכפת לי מהפלאפון שלהם, מהרכוש עצמו או אם יש להם רישיון נהיגה.

אני מרגישה אחווה כשמישהו בחיים שלי צריך עזרה ואני שם, כשאני וכל החברות שלי ביחד.

כשידיד של חברה שלי נפטר הרגשתי את הצורך הכי גדול להיות שם בשבילה, אספתי את כל החברות והלכנו לקנות כמה דברים בשבילה, אחרי שקנינו הלכנו לנחם אותה והיינו איתה שעות כל יום במשך חודש, עד שהיא חזרה לעצמה.

אנשים אומרים עליי שאני ממש לא נראית כמו מישהי שתהיה בשביל אנשים אחרים הכתף שבוכים עליה. הם חושבים ככה כי לא אכפת לי מהישגים, מדברים מוחשיים, ולא מבינים שזה חלק מהאופי שלי. הם חושבים שלא אכפת לי מהם. זה מוזר כי אני הראשונה שרצה לעזור.

עיצוב הפוסטר:

הפוסטר עוסק רק בכוח הקנאה. כאשר העליתי דימויים חזותיים למילה קנאה עלתה בי ילדה מוארת, כשכולם מסביבה בחושך. קנאה יוצרת כאוס והרס עצמי, לכן הפוסטר רובו באפילה. האדם השני בפוסטר לא קשור אליה אבל בסביבה שלה. היא מנסה להרחיק אותו ממנה כמה שיותר.